

לאיכן היו הקולבונות נופלין? – רבי מאיר אומר: לשקלים. רבי לעזר אומר: לנדבה. רבי שמעון השזורי אומר: ריקועי זהב וציפוי לבית קודש הקדשים. בן עזאי אומר: שולחנין היו נופלין אותן בשכרן. ויש אומרים: להוצאת דרכים.

אור לישירים

לירושלים (בכתב יד הבבלי ובכתב יד שקלים: 'להוצאת הרבים'. ופירש תלמיד רשב"ש: לצורך ציבור, ולא למזבח ולא לבדק הבית. ורבנו משולם פירש: לתיקון בורות ודרכים).

בתוספתא שקלים א, ח שנו: קולבונות הללו מה היו עושים להם? – נופלים לשקלים; דברי רבי מאיר. רבי לעזר אומר: לנדבה. רבי שמעון שיזורי אומר: ריקועי זהב, צפוי לבית קודש הקדשים. בן עזאי אומר: שולחנים באים ונוטלים אותם בשכרם.

בתוספתא לא הובאו דברי יש אומרים שבירושלמי.

הביטוי "יש אומרים" מופיע לעיתים בסוף הברייתות שבירושלמי ואינו בתוספתא שלנו. ספק הוא האם התוספות שבירושלמי בתוך ברייתות הן תוספות אמוראיות או שהברייתות היו בנוסח שלם יותר לפני חכמי הירושלמי ("אוצר לשונות ירושלמיים").

לדעתו של בן עזאי היו השולחנים עצמאיים מבחינה כלכלית, וקיבלו עמלות ישירות מהציבור. ברם, לדעת כל יתר החכמים שימש הקולבון למטרות ציבוריות (במקדש), ושכרם של השולחנים שולם מקופת המקדש. אפשר שגם לדעת בן עזאי שייך הקולבון למקדש, אלא שהוא משמש מקור לתשלום שכרם של השולחנים, שהם פקידי המקדש ("פרקמטיא", עמוד 202).

בבבלי מנחות קח, א אמרו: תניא: להיכן קולבון זה הולך? – לשקלים; דברי רבי מאיר. רבי אלעזר אומר: לנדבה.

בבבלי הובאו דברי רבי מאיר ורבי אלעזר בלבד.

☆☆☆

חמיהם (אבי נשותיהם) שמת (כגון שמת חמיהם בלי בנים וירשו נשותיהם את אביהם, ומתו נשותיהם קודם שחילקו ביניהן את נכסי אביהן, וירשו אותן בעליהן) שווים, שכשחילקו האחים או הגיסים וחזרו ונשתתפו – הם חייבים בקולבון ופטורים ממעשר בהמה, וכשלא חילקו – הם חייבים במעשר בהמה ופטורים מן הקולבון.

מביאים ברייתא: **לאיכן** (להיכן) היו הקולבונות נופלין (מגיעים)? – מה היו עושים בקולבונות?

רבי מאיר (גדול התנאים בדור הרביעי) **אומר: לשקלים** – נותנים אותם לשופר (תיבה בצורת שופר) שבמקדש שכתוב עליו "שקלים", שדין הקולבונות כדין השקלים, שכן רבי מאיר הולך לשיטתו, שהקולבון בא להשוות את ערך השקל למחצית השקל של התורה.

רבי לעזר (רבי אלעזר בן שמוע, תנא בדור הרביעי) **אומר: לנדבה** – נותנים אותם לשופרות שבמקדש שכתוב עליהם "נדבה", שמביאים מהם קורבנות עולות נדבה כשהמזבח עומד בטל ואין קורבנות להקריב עליו (משנה להלן פרק ו הלכות ה-ו).

רבי שמעון השזורי (תנא בדור הרביעי, מהיישוב שזור בגליל התחתון) **אומר: ריקועי זהב** (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים: 'ריקועי פחים') (ו) **ציפוי לבית קודש הקדשים** – קונים בהם טסים מרודדים (לוחות דקים) של זהב, לצורך כיסוי לקירות ולתקרה ולרצפה של בית קודש הקודשים (כמו שהיו עושים במותר תרומת הלשכה (משנה להלן פרק ד הלכה ה)).

בן עזאי (שמעון בן עזאי, תנא בדור השלישי) **אומר: שולחנין היו נופלין אותן בשכרן** – שהשולחנים היו פורטים את השקלים לחצאי שקלים, שלדעתו הקולבון הוא עמלה בעד פריטת מטבעות.

יש אומרים: להוצאת דרכים – להוצאות הדרך של השליחים המביאים את השקלים מכל המקומות